

Xavier Vega, Joan Maragall i la mosca espanyola

Acabo de llegir un llibre sorprenent ple d'humanisme, saviesa i ironia. El seu autor és un reconegut intel·lectual de l'Ebre català. Xavier Vega Castellví (Flix, 1955), activista cultural de primer ordre que ha seleccionat un bon grapat d'articles carregats de reflexió en diverses publicacions arreu de Catalunya, i que ha tingut el bon gust d'agrupar-los en un volum fantàstic que farà les delícies dels seus lectors. Un títol que ja diu molt del seu contingut: *Maragall i la mosca espanyola*. L'intel·lectual i la fatalitat hispànica (Onada Edicions, Benicarló). Volia saber molt més de Xavier Vega i, afortunadament, la memòria em va advertir de l'entrevista que li va fer l'amic comú Xavier Garcia en el primer volum dels seus *Homenajes del Sud* publicada el 1994, una entrevista fantàstica i memorable ja que Xavier Garcia sol treure el bo i el millor dels seus personatges i ell es refereix com "treure substància humana".

El llibre de què parlem està dividit en tres grans temàtiques que reme-

ten a un autor en què s'endevina la seva sòlida formació acadèmica i clàssica. Les seccions són les següents: *Maragall i la llengua*, *La mosca espanyola* i *l'Ebre*. He pensat quin seria l'article més adequat per encapçal·lar les seccions, però són tots tan interessants i fantàstics que m'ha costat decidir-me per un de sol.

Xavier Vega va ser director dels Serveis Territorials d'Educació i Cultura de les Terres de l'Ebre entre el 2004 i el 2010. És en aquesta època que el vaig conèixer. Els anys, després, van passar i no ens vam tornar a veure, tot i que, de vegades, llegia treballs seus a diferents mitjans de comunicació del país, com també l'assaig de 2017 *Terres de l'Ebre, frontera i frontissa*. No va ser fins al 13 d'abril passat, que va presentar a la biblioteca de Tortosa el llibre sobre Maragall, en un ambient distès i expectant entre el públic assistent. El gruix dels articles corresponen a una selecció dels molts publicats en els últims anys. Al llarg de tot el lli-

bre, Xavier Vega va encadenar moltes històries que tenen a veure entre Catalunya i Castella i que acaba convertint-se en un memorial de greuges.

Personalment, penso que el millor article —tots són bons— és el titulat *John Ford, Catalunya i l'última frontera*, que és una densa i profunda reflexió entre les diferències entre Catalunya i Castella. Són tantes les qüestions que aborda Xavier Vega entre els conflictes mentals castellans contra Catalunya, que —repetixo— se'm fa difícil establir prioritats per al present article i n'hi ha tres que serien de lectura obligatòria: *Frankenstein al Regne d'Espanya*, *La Venjança* i *El monument de Tortosa i la poètica* de Vergés. Xavier Vega no s'oblida de la nostra terra i així, els treballs dedicats a la nostra gent són insuperables: Miquel Àngel Pradilla, Artur Bladé, Víctor Amela, Sebastià Juan Arbó, Andreu Carranza, Anna Rosselló i nombroses referències a Xavier Garcia, Josep Sancho, Despuig, Andreu Nin i, també, a

grans escriptors de la nostra literatura com Rovira i Virgili, Miquel Llor, Francesc Trabal, Josep Maria de Sagarra, que considerava la biografia d'Arbó sobre *Verdaguer* com una de les millors que mai s'havien escrites a Catalunya, i té un record per Dostoievski, que, com diu Vega: "Amb *L'inútil combat*, on l'ombra allargada de Dostoyevski se superposa a la de Gide". No ens podem oblidar de Joan Maragall, que dona nom al títol del llibre i li dedica un excel·lent treball, tant a la seva persona com a la seva obra.

Joan Maragall és el personatge principal de l'assaig. Un excel·lent treball de Vega on dona veu a molts intel·lectuals que s'han interessat pel seu poema *El comue Arnau* on el lector pot fer les consideracions que cregui convenient. Deixo per al lector el significat de la mosca espanyola en paraules de Miquel Àngel Pradilla en el seu llinard (pròleg): "I la mosca espanyola esdevé l'ariet amb què el nostre autor vol ridiculitzar el capteniment de l'opressor

Eduard Sánchez
cronista cultural

històric de la nació catalana". Per últim, cal dir que Vega demostra ser un gran cinèfil en les seves al·lusions a *La diligència*, *Fort Apache*, *Centaures del desert* (la meua predilecta) i, sobretot, *L'home que matà Liberty Valance* amb dos extraordinaris James Stewart i John Wayne i un dels malvats més il·lustres de la història del cinema, Lee Van Clief. Un detall prou curiós. Poca gent sap que durant anys el film d'Orson Welles *Ciudad Kane* era considerat el més important de la Història del Cinema, fins que va ser desbancat per *Vértigo*, amb una exuberant Kim Novak. Xavier Vega ho sabia (i jo també).